

LIFE Lugo + Biodinámico

Na vangarda do urbanismo **sostible**

**Establecemento
dun Souto con
variedades galegas
tradicionais**

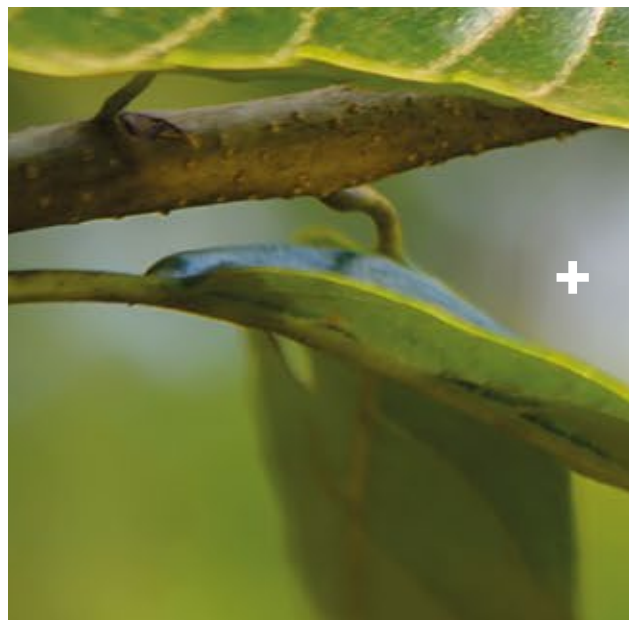
LIFE Lugo + Biodinámico

Na vangarda do urbanismo **sostible**

LIFE Lugo + Biodinámico é un proxecto europeo impulsado polo Concello de Lugo, pioneiro na planificación ecosostible en cidades de tamaño medio, aproveitando o uso de recursos naturais propios e potenciando a economía verde. Entre as medidas a desenvolver figuran a construción do primeiro edificio público levantado con madeira de Galicia, o deseño do primeiro barrio multiecolóxico de España e a elaboración dun catálogo de solucións urbanísticas sostibles, exportable a outras cidades europeas.

Ademais, crearanse espazos divulgativos para a comunidade científica e a sociedade en xeral con plantacións de especies arbóreas e arbustos autóctonos que sexan demostrativos do seu potencial para o desenvolvemento do urbanismo sostible.

No polígono industrial das Gándaras (Lugo), estableceuse no ano 2017 un Souto onde se poden atopar cinco variedades galegas de castiñeiros produtores de castaña, De Parede, Ventura, Negral, Garrida e Branca, enxertadas sobre padróns híbridos resistentes á tinta. As tres parcelas que conforman o Souto suman unha superficie de 3,6 hectáreas (36000 m²), e a densidade de plantación é de 100 árbores por hectárea.

VARIETADE	DATA DE PRODUCCIÓN	CASTAÑA	PRODUCCIÓN	CONSERVACIÓN DA CASTAÑA
De Parede	Media	Pequena	Elevada	Moi boa
Ventura	Cedo	Pequena	Media	Boa
Negral	Cedo	Mediana	Elevada	Moi boa
Branca	Tardía	Mediana	Elevada	Boa
Garrida	Tardía	Grande	Baixa	Boa

O castiñeiro e o clima

Os castiñeiros (*Castanea sativa* Mill.) son árbores de folla caduca, moi lonxevas (poden superar os 1000 anos de idade), que acadan en condicións naturais os 25-30 m de altura. Cando as árbores se destinan á produción de madeira, teñen un fuste dereito e unha copa recollida, mentres que cando se destinan á produción de froito, o seu fuste é curto e a copa frondosa e ampla.

Desenvólvense ben en climas temperados, dende o nivel do mar ata os 1300 m, e soportan fríos invernales intensos, aínda que son moi sensibles ás xeadas tardías que se producen na primavera. Por outra parte, os veráns cálidos favorecen a produción de castaña. Con respecto ás choivas, precisan ao menos de 700 mm de precipitacións anuais, con 100-150 mm de choiva durante o verán.

O solo no Souto

Os castiñeiros melloran e enriquecen extraordinariamente os solos nos que viven. Son típicamente silicícolas (desenvólvese ben sobre solos ácidos como granitos, lousa, xistos, cuarcitas e arenitas), e precisan solos profundos, soltos, frescos e ben drenados. Porén, son moi sensibles ao asolagamento, tanto permanente como periódico. O exceso de auga no solo impide o desenvolvemento das súas raíces, chegando a provocar a morte das árbores. Ademais, o exceso de humidade no solo pode favorecer o ataque de fungos, como *Armillaria mellea* (Vahl.) Kummer, ou a temible 'tinta' (*Phytophthora sp.*), que causa a morte da árbore. Como prevención, debe asegurarse sempre unha boa drenaxe.

A riqueza dos Soutos

O principal produto dos Soutos é a castaña, que foi un alimento esencial en Galicia durante séculos. Con ela elabóranse outros produtos, como fariñas, licores e marmeladas. Este valioso froito de outono conta mesmo coa súa propia festa, o Magosto.

Outro produto importante do castiñeiro é a madeira, de excelente calidade, apta para uso na construción, en carpintaría e na fabricación de mobles.

Pero do castiñeiro non só se aproveitan as castañas e a madeira; das súas follas pódense obter tinturas, e as abellas liban nas súas inflorescencias (candeas) para producir o mel, alimento dun elevado valor enerxético e moi empregado como remedio caseiro para a tose ou o catarro.

Non debemos esquecer que o castiñeiro ten ademais un gran valor paisaxístico e ecolóxico, cun alto interese medioambiental e de sostemento da vida silvestre. Por exemplo, nos soutos de castiñeiros, acompañando ás árbores, podemos atopar numerosas especies de cogumelos comestibles, como os boletos (*Boletus edulis*), as cantarelas (*Cantharellus cibarius*), o fígado de boi (*Fistulina hepatica*) e nas zonas de clima mediterráneo, a apreciada *Amanita caesarea*.

Podas de formación

Durante os primeiros anos da plantación do Souto, é preciso facer podas de formación nos nosos castiñeiros. Estas podas consisten na conformación da parte produtiva da árbore, para darlle unha estrutura estable e compensada, asegurando no futuro a máxima produción de castañas. Cando realizamos as podas debemos ter en conta as seguintes recomendacións:

- **Podar** en días máis ben fríos e seco, para limitar no posible a contaminación das feridas por fungos.
- **Manter** as ferramentas de poda, tesoiras de poda e navalla, en boas condicións, sempre ben afiadas, para que os cortes sexan limpos, evitando esgazaduras e favorecendo a cicatrización.
- **Desinfectar** as ferramentas ao pasar dunha árbore a outra, para evitar transmitir enfermidades, sobre todo o cancro do castiñeiro, provocado polo fungo *Cryphonectria parasitica* (Murrill) Barr, dunhas árbores as outras.
- **Protexer** os cortes aplicando un mástique con funxicida, o que permite selar as feridas ata que cicatricen e impedir o ataque dos fungos.

1) Aplicación de mástique na zona de corte

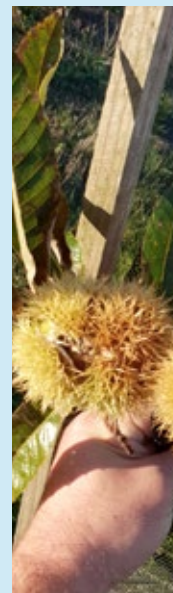
2) Desinfección das ferramentas de poda

Fases do establecemento da plantación:

1. Aburatado previo á plantación
2. Colocación da planta no burato
3. Flores (Candeas)
4. Ourizos
5. Souto recién plantado

3) Poda baixa

4

5

Programa de accións

LIFE Lugo + Biodinámico

Na vangarda do urbanismo sostible

ACCÍONS DE PLANIFICACIÓN URBANA

C1

Catálogo de solucións de deseño urbano

C2

Plan estratéxico de infraestruturas ecolóxicas:
Plan Especial Biodinámico

C3

Planificación detallada de zonas de confort
climático residencial (ZCCR)

ACCÍONS DEMOSTRATIVAS

C4

Frondosas

C5

Cultivos enerxéticos

C6

Souto de variedades tradicionais

C7

Restauración de humidal - ENIL
(Espazo Natural de Interese Local)

C8

Arboretum

C9

Agricultura urbana

C11

Edificio Impulso Verde

Impulsado por:

Concello de Lugo

Financiado por:

Concello de Lugo

DEPUTACIÓN
DE LUGO

Socios:

POLITÉCNICA

lugobiodinamico.eu